

Can Azerbaycan

*" Azerbaycan yüreğimde bir şahdamardır
Ben Yakup gibiyim uzun yıllardır
Onda Yusuf'umun kokusu vardır,
Ve hasreti, gönlümde, büyük Türkistan kadardır
Ayettir kitabımda, bayrağımda rüzgârdır
Azerbaycan yüreğimde bir şah damardır. (Y.B.Bakiler
"*

Sovyetler Birliği döneminde, demir perde, Azerbaycan ve Türkiye arasına aşılmaz bir set çekse de dini, dili, milleti bir olan, tarihi bağlarla birbirine bağlanan iki kardeş lke İnsanının kalplerine kilit vuramamıştır. O dönemde, Türkiye'den Azerbaycan'a giden İnsanlar hasretle karşılanmış, yıllardır birbirini göremeyen iki çok yakın dostun sevincine denk mutlulukların yaşandığına defalarca şahit olunmuştur. Bu ayrılık döneminde Türkiye, bütün baskılara rağmen unutulmamış, bir gün bu hasretin sona ereceği birçok insanın ümidini süsleyen tatlı hayal olarak insanların kalbinde sürekli saklı kalmıştır. Halkın Hissiyatına tercüman olan şairler, bu hasreti şiirleriyle dile getirmışler. şiire, şaire büyük önem veren Azerbaycan, yetiştirdiği şairlerle bu hasreti lmszleştirmiştir.

Azerbaycan Rusya egemenliği altında olduğu halde Türkiye dört bir yanından saran düşmanlara karşı verdiği mücadele yıllarında Azerbaycanlılar arasında gizlice yardım kampanyası başlatılmış varlarını, yoklarını esirgemenen toplayarak Bak Türk Konsolosuna vermişlerdir. Zamanın Bakl zenginlerinden Tağioğlu Hacı Zeynel Abidin 500 bin altın bağışlayarak rekor kırmıştı. Diğer zenginler de 100 binden aşağı olmamak üzere yardım yaparken Bakl kadınlar da boş durmamışlardı. Tağioğlu Hacı Zeynel Abidin, şemşi Esedullah Bey ile Topçubaşı Ali Merdan beylerin eşlerinin önderlik ettiği kampanyada Türk kadınları altın, gümüş ve elmas takılarını yardım için bağışlarken, Türkler bu savaştan kurtuluncaya kadar Bak'de tıraş olmama, tiyatroya gitmeme ve müzik dinlememe kararı almışlardı.

Bak Türk konsolosuna yardım verenlerden yoksul ve yaşlı bir kadın çok dikkat çekiciydi. Hasta ve yoksul olan bu kadın geçimini dilenerek sağlıyordu. Türk Konsolosu Ali Kemal Bey'e Cuma günü topladığı paraları verirken; en karlı gnm Cuma günleridir. Türkler bu badireyi atlatıncaya kadar her Cuma topladığım paraları size getireceğim demişti.

Türkiye'ye olan özlemi, sevgisi en büyük olan şairlerden birisi, hiç şüphesiz,

Bahtiyar Vahabzade'dir. Küçük yaşlarından itibaren Vahabzade'nin evinde devamlı Türkiye hakkında hikâyeler anlatılır. Bu hikâyelerle büyüyen şair, ilk defa 1961 yılında Türkiye'ye gelir. Türkiye'ye yapmış olduğu bu seyahati Vahabzade şöyle anlatır: "Dedemin, babamın ve amcalarımın ağzından Türkiye hiç düşmezdi. Ben şimdi soyumdan gelen arzuların hayallerin ülkesi olan Türkiye'ye gidiyorum. Sabah erkenden kalkıp tıraş oldum. Otuz beş yıldır hasretini çektiğim, ismini zaman zaman andığımda bütün bedenimi titreten, koluma kuvvet, ayağıma takat, gözlerime ışık veren bir şehre, İstanbul'a, gidiyorum. Ümitgahım, önünde boyun eğdiğim, zorla elimden alınan adımın sahibi, namusumun, izzet ve şerefimin koruyucusu, gören gözüm, vuran kolum, düşünen beynim, Yardımcım, dayanağım, bayrağım, kaybettiğim tarihim, geçmişim, ana dilim, şerefim hepsi sendedir.

Türkiye Cumhuriyeti` yazılı mühür şairi duygulandırır, "Ben sana kurban olayım, ey benim Cumhuriyetim, ey benim benden uzak vatanım! Benim için yanan ve bana elini uzatamayan vatanım! İzin belgesinin üzerindeki mührü döne döne öpüyorum. Otuz beş yıldır vesikalarımın üzerinde Rus dilinde yazılı ifadeler vardı, ilk defa şimdi kendi dilimde yazılı bir ibare var kimliğimde. Ömründe sadece on saat benim kim olduğumu gösteren vesika ise ilk defa kendi dilimdeydi. Ben ancak şimdi ben oldum."

Vahabzade, Türkiye hakkındaki düşüncelerini bu satırlarda dile getirirken birçok şiirinde Türkiye'ye olan sevgisini anlatmıştır. Azerbaycan-Türkiye şiirinde iki kardeş ülkeyi şu dizelerle anlatır:

Bir ananın iki oğlu
Bir ağacın iki kolu
O da ulu, bu da ulu
Azerbaycan-Türkiye
Dinimiz bir, diliniz bir
Ayımız bir, yılımız bir
Aşkımız bir, yolumuz bir
Azerbaycan-Türkiye

Azerbaycan ve Türkiye zor günlerinde daima birbirlerinin yardıma koşmuş, sıkıntılı günlerinde kardeşlik duygularını en güzel şekilde göstermişlerdir. 1999 Marmara depremiyle sarsılan Türkiye'nin yanında olan Azerbaycan halkı, dost elini ülkemize uzatmıştır

Türkiye'yi derinden sarsan bu felaketin yankılarını Vahabzade'nin "Deprem"

şiiirinde görmek mümkündür. Bu şiirde şair duygularını şöyle dile getirir:

İşitince ata yurтта depremi,
Aktı yaşım, döndü başım Türkiye.
Her derdimin, her gamımın ortağı
Can kardaşım, can kardaşım Türkiye.

Tarih boyu bu ahdimiz sarsılmaz,
Türk milleti har olmamış, har olmaz.
Her beladan Türkün beli kırılmaz.
Sen benim can sırdaşım, Türkiye.

Türkiye, Azerbaycan'ın sıkıntılı günlerinde, her zaman olduğu gibi, dostluğun ve kardeşliğin gerektirdiği şekilde Azerbaycanlı kardeşlerinin elinden tutmuş, onları zor günlerinde yalnız bırakmamıştır. Azerbaycan ve İran arasında çıkan anlaşmazlık iki ülkenin gergin anlar geçirmesine sebep olur. 24 Ağustos 2001 tarihinde Türk savaş uçaklarının Bakü semalarında uçarak Azerbaycan'ın yanında olduğunu göstermesine Vahabzade çok sevinir, Türk uçaklarının gösterisini ağlayarak izler ve duygularını şöyle dile getirir:

Öz helal Türk yıldızlarım
Uçtu benim öz yurdunda
Aslan gücü, kaplan azmi
Bana parmak gösterenlere
Öz yerini bellettiler
Onlar Bakü semasında
Yürek şekli resmettiler
Dediler ki, sizinledir
Daim bizim yüreğimiz

Ünlü Şair Ahmet Cevat, "Çırpınırdın Karadeniz" şiirinde, bayrağa, Türk milletine olan içten ve samimi duygularını şu mısralarla dile getirir:

Çırpınırdın Karadeniz
Bakıp Türkün bayrağına!
Ah! deyerdin, heç ölmezdim
Düşe bilsem ayağına!

Ayrı düşmüş dost elinden,
İller var ki, çarpar sinen!..

Vefalıdır geldi, giden,
Yol ister Türkün bayrağına!

İnciler dök, gel yoluna
Sırmalar serp sağ, soluna!
Fırtınalar dursun yana,
Selam Türkün bayrağına!

«Hemidiyye» o Türk kanı!
Hiç birinin bitmez şanı!
«Kazbek» olsun ilk kurbanı!
Hayran Türkün bayrağına!

Dost elinden esen yeller,
Bana şiir, selam söyler!
Olsun bizim bütün eller
Kurban Türkün bayrağına!
Yol ver Türkün bayrağına!